کەرەنتینا و کەرۆنا ... پارێزەر: لوقمان مصطفی صالح

ناوی مرۆڤ یەکەمین ئامڕاز و ناسێنەری کەسایەتی مرۆڤە و یەکەمین کاری فەرمی لە دوای هاتنە دنیایی منداڵ ناونانی منداڵەکەیە.هەر بۆیە پسپۆڕان دەروونناسییەکان جەخت لەسەر بەهاو سەنگ و قورسایی مانا و ناوەڕۆکی ناونانی منداڵ دەکەنەوە، بەو پێیەی لە ئایندەدا ڕەنگدانەوەی بەسەر سروشتی کەسایەتی منداڵەکەدا دەبێت، تا ئەوەی ڕەنگە زۆرجار ئەو ڕەنگدانەوەیە نەخوازراو بێت و پەرچە کرداری نەرێنیشی لای منداڵ لێبکەوێتەوە، سەپاندنی ناونانی مناڵەکانمان لەکاتی لەدایک بونیاندا،بەبێ ڕەزامەندی خۆیان،باوکان و دایکان هەر وەک چۆن بە پێی میزاجی خۆیان پیشتر بەناوی حیزب ، کەسایەتی ، نەتەوایەتی ، نیشتیمانی ، صحابەو پەیامبەرەکانەوە ناویان لە مناڵەکانیان دەنا ئەوە لە ئێستادا باوکان ودایکان بە پیی بارودۆخی سەردەمەکە ناو هەڵدەبژێرن، بەگوێدانە لەکەوتەکۆمەڵایەتیەکان و باری دەروونی مناڵەکە لە ئایندەدا.هەر وەک دەڵێن...لەم ماوەیەدا لە یەکێک لە نەخۆشخانەکانی مناڵبوون ڕویدا کە گوایە باوکێک ناوی هەردوو مناڵە جمگەکەی ناو نا بوو (کەرەنتینا و کەرۆنا) هەتا فەرمانبەری نەخۆشخانەکە پێی ووتبوو ناوی خۆش و بەمانا لە مناڵەکانت بنێ ئەمە کەی ناوە.! لە وەڵامدا ووتبووی ئەوە پەیوەندی بە تۆوە نیە،ئاخر لە کوێی دونیادا بووە جگە لە عەرەبەکانی سەردەمی جاهیلی نەبێ ناوی مناڵەکانت بە پەتای کوشندەو قەزەون ناوبنێی.!
ئەگەر پێشوتر بەهانەتان ناوە پیرۆزەکان بووبێت بە نیازی ئەوەی لە داهاتوودا وەک ئەوان دەرچن ئەی بە ڤایرەسی کەرۆنا دەبێن چی .؟
هەرچەندە ناوە پیرۆزەکانیش کەسەکە ناکاتە مرۆڤێکی ڕاست و دروست و دڵسۆز، بەڵکو بە پێچەوانەوە زۆرجار ئاکامی خراپتری دەبێت ،چونکە لەوانەیە کەسێکی نالەبارو تاوانباری لێدەربچێت، هەروەکوو دەبینین سەدان کەس ناوی زۆر پیرۆزی پەیامبەرو پیاوچاکانیان هاڵگرتوە، کەچی مرۆڤی زۆر دڕندەو تاوانباریان لێ دروست بوە. هەندێک لە ناوەکانی نمونەی (کەرەنتینا و کەرۆنا) دەبنە جێی شەرمەزاری بۆ مناڵەکان بەهۆی نەگونجانیان لەگەڵ ژیانی نوێی ڕۆژانەی مناڵەکەتدا،زۆر جارمناڵەکان لەخوێندنگاو شوێنە گشتیەکاندا بەهۆی ناوەکانیانەوە لە بەردەم هاوڕێکانیاندا دوچاری شەرم و گیروگرفتی زۆر دەبنەوە.! هۆیەکەشی سەپاندنی بیروڕای باوکان ودایکانە،کە

ه□□گـــری ئایـــد□ل□ژیای□کی ئاینی،سیاســـین ل□ژیـــانی □□ژان□ی خ□یاندا،س□پاندنی ئ□م بیروباو□□□، ب□س□ر منا□□کانیاندا.ل□ک□تاییدا د□ب□ت□ ه□ی ل□ک□وتن□و□ی ک□م□□□ـــــــــک ک□ش□ی و□ک: ک□م□□ای□تی، یاسایی،سیاسی، پاشان س□رئ□ش□ی□کی ز□ر و□ک گل□یی و گازنــــــد□ی منا□□کــــان ل□لای□ک وت□چـــــوی ناوگ□□ینی□ک□وس□رئ□ش□وماندوبون□ک□شی ل□ولاو□ بو□ست□.!

ئ□م دیارد□ی□، که دایکو باوکو بهگشتیش خ□زانهکان بهرپرسیارن لهوهی ناو□کی ناخ□ش یان نهشیاو له مندا□هکانیان دهن□ن، ب□یه باشتر وایه دایکانو باوکان وریابن وههو□ بدهن ناو□کی گونجاو ل□ مندا□هکانیان بن□ن ب□ئهوهی منا□□کانیان لهداهاتوودا شهرم لهناوهکانیان نهکهن و ههو□ی گ□□ینی نهدهن. "بمانهو□و نهماو□ ناو کاریگهری تایبهتی خ□ی ههیه لهسهر مر□ڤهکان بهتایبهتی له □□ژهه□اتی ناوه□استدا، ب□یه وهك د□بینین ب□ه□ی نا□ازی بونیان ل□ ناو□کانیان □□ژان□ ناوگ□□ین ل□دادگاکان روو لهزیادبوونه، هەرچهنده رهنگه ههند□ك لهگهنجان وهك م□د□ل□ك سهیری ئهم حا□هته بکهن، به□ام لهگه□ ئهوهشدا دهتوانم ب□□م لهئایندهدا ئهو گهنجانهی لهزانک□دان بهشی ز□ری ئهوانهی که لهناوهکهیان نارازین ناویان دهگ□□ن.

ه□رچ□ند□ ل□ ئ□ستادا ل□ ناودادگاکاندا ب□ ب□یار□ک ئ□و پر□س□ی□ و□ستاو□و ل□د□س□□اتی دادگاکاندا ن□ماو□ چ□ت□ س□ر ب□□□و□ب□رای□تی بـــاری شارســـتانی ک□ســـ□ر ب□ حکـــوم□تی فیـــدرا□ی□ و ئ□و پ□ـــی ه□□د□ست□ت،ه□وا□ ود□نگ وباس□ک□وای□ ک□ ل□□وی ئ□منی□و□ خزم□ت ب□ دوژمنان د□کات، ب□□ام بریار وای□ ب□م نزیکان□ ب□ گ□□ینی ناو و نازناو بریار□ک□ بدر□ت□و□ ب□دادگاکان.ئ□گ□ر نیازی ناو گ□□ینت ه□بوو ئ□وا ب□م □□کار□ یاسای□ د□توانی د□ست بک□یت ب□ مام□□□ کردنی ئ□ویش :-

بهپ□ی مادهی [٢١] له یاسای باری شارستانی ژماره [٦٥] ی سا□ی ١٩٧٢ .. ههمـــوو کهســ□ك دهتـــوان□ت ب□ یهکجـــار تهنهـــا نـــاوی خ□ی و نازناوی بگ□ر□ت بهمهرجی نهپهر□ته سهر ناوی دایکوباوك و باپیره .

ب□ ئهم مهبهسته دهب□ت ئهم ههنگاوانه ئهنجام بدر□ت :

١- ئهگهر ئهو کهسه منا□ ب□ت دهب□ت ئیزنی فهرمانگهی چاود□ری ناکامهکانی ب□ وهر بگیر□ت , گهر فهرمانبهر بیت ئیزنی فهرمانگهکهی پ□ویسته .

٢-کردنهوهی بریکار نامهیهك ب□ ئهو مهبهسته … بهمهرج□ ناوه نو□ که و لایهنـی بهرامبـهر دیـاری کرابـ□ت کـه [بهریـوهبهرایهتی بـاری شارستانی و رهگهزنامه] یه .

٣- ئیقامەکردنی دەعواکە لە دادگای باری شارستانی [بەرایی] .

٤- کێشەی دەعواکە : دوو حاڵەت هەیە

ا- گەر ناوەکەی ناشایستە بێت …. پێویستی بە شاهید نییە . نمونە [کەرێ]

ب- گەر ناوەکەی شایستە بێت …. پێویستی بە شاهید هەیە . نموونە [کاردۆ]

ئەگەر بتەوێ ناوێکێت بگۆڕیت ئەوا بەم شێوەیە لەڕووی یاساییەوە چاک ئەکرێت، بۆ ئەوەی لەڕووی دەروونییەوە هەست بە ئارامی بکەیت و لە داهاتوودا کاریگەری خراپی لەسەر کەسایەتیت بۆ درووست نەکات.چونکە لەرووی ژینگەی کۆمەڵایەتی و دەوروبەرێکەت بەهەی ناوێکێ تەوە کاردانەوەی جیاجیایان بەرامبەر دەبێت،گومانی تێدا نییە کە کاریگەرییەکی خراپی نەرێنی لە ناوەوەی مرۆڤەکان دروست دەکات”.

بۆیە پێویستە میدیاکان ئەو پرسە وەك لایەنێکی پێشێلکردنی مافەکانی مرۆڤ و بە تایبەت منداڵان تەماشا بکەن و دایکان و باوکان هۆشیار بکەنەوە لەوەی بەشێوەیەك کار بە ممیزاج و ویستە ئایدۆلۆژیا و سیاسییەکانیان بکەن کە کاریگەری نەرێنی لەسەر داهاتووی منداڵەکانیان دروست نەکات.